

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

Rozdział I. Słowniczek terminów i definicji

§ 1. Ilekroć mowa o:

- 1) ustawie - należy przez to rozumieć ustawę z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 560);
- 2) Urzędzie - należy przez to rozumieć Urząd Miasta Bydgoszczy;
- 3) Prezydencie - należy przez to rozumieć Prezydenta Miasta Bydgoszczy;
- 4) dziecku/małoletnim - należy przez to rozumieć każdą osobę do ukończenia 18 roku życia;
- 5) krzywdzeniu dziecka - należy przez to rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę małoletniego, lub zagrożenie dobra małoletniego, w tym jego zaniedbanie przez jakąkolwiek osobę, w tym członka personelu Urzędu;
- 6) pracownikach/personelu - należy przez to rozumieć każdego pracownika Urzędu bez względu na formę zatrudnienia (umowa o pracę, umowa zlecenia itp.), współpracownika, stażystę, wolontariusza, praktykanta lub inną osobę, która z racji pełnionej funkcji lub zadań w Urzędzie ma kontakt z dziećmi;
- 7) opiekunie dziecka - należy przez to rozumieć rodzica lub opiekuna prawnego, a także rodzica zastępczego;
- 8) osobie odpowiedzialnej za Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Urzędzie Miasta Bydgoszczy - należy rozumieć osobę wyznaczoną przez Prezydenta.

§ 2. Światowa Organizacja Zdrowia wskazuje, że krzywdzeniem jest każde zamierzone i niezamierzone działanie lub zaniechanie działania jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości, a także każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają równe prawa i swobody dzieci i zakłócają ich optymalny rozwój. Wyróżnia się następujące, podstawowe formy krzywdzenia:

- 1) **Przemoc fizyczna wobec dziecka.** Jest to działanie bądź zaniechanie wskutek którego dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda stanowi rezultat działania bądź zaniechania ze strony rodzica, opiekuna, osoby odpowiedzialnej za dziecko, posiadającej nad nim władzę lub takiej, której ufa. O przemoc fizycznej mówimy zarówno w wymiarze jednorazowym, jak i powtarzającym się.
- 2) **Przemoc psychiczna wobec dziecka.** Jest to przewlekła, nie fizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a osobą za nie odpowiedzialną lub osobą, której dziecko ufa. Tak jak w przypadku przemocy fizycznej obejmuje zarówno działania, jak i zaniechania. Do przejawów przemocy psychicznej zaliczamy m.in.:
 - a) niedostępność emocjonalną,
 - b) zaniedbywanie emocjonalne,
 - c) relacja z dzieckiem oparta na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu,
 - d) nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem,
 - e) niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka,
 - f) niedostrzeganie lub nieuznawanie granic psychicznych między dzieckiem a osobą odpowiedzialną,
 - g) nieodpowiednia socjalizacja, demoralizacja,
 - h) sytuacje, w których dziecko jest świadkiem przemocy.

- 3) Przemoc seksualna wobec dziecka (wykorzystywanie seksualne dziecka).** Jest to angażowanie dziecka przez osobę dorosłą lub inne dziecko w aktywność seksualną. Dotyczy sytuacji gdy nie dochodzi do kontaktu fizycznego (np. ekshibicjonizm, molestowanie werbalne - np. prowadzenie rozmów o treści seksualnej nieadekwatnej do wieku dziecka, komentowanie w sposób seksualny wyglądu i zachowania dziecka, zachęcanie do kontaktu z treściami pornograficznymi, *grooming* - strategię nieseksualnego uwodzenia dziecka z intencją nawiązania kontaktu seksualnego w przyszłości) i gdy do takiego kontaktu dochodzi (sytuacje takie jak: dotykanie dziecka, zmuszanie dziecka do dotykania ciała sprawcy, stosunek seksualny). Każda czynność seksualna podejmowana z dzieckiem przed ukończeniem 15 roku życia jest przestępstwem. W przypadku dzieci mówimy o wykorzystaniu seksualnym, kiedy między wykorzystującym (dorosły, inne dziecko) a wykorzystywanym (dziecko) z uwagi na wiek lub stopień rozwoju zachodzi relacja władzy, opieki czy zależności. Do innej formy wykorzystywania seksualnego dzieci zalicza się wyzyskiwanie seksualne. Jest to jakiegokolwiek: faktyczne lub usiłowane nadużycie podatności dziecka na zagrożenia, przewagi sił lub zaufania - w celu seksualnym. Wyzysk seksualny obejmuje (choć nie jest to konieczne) czerpanie zysków finansowych, społecznych lub politycznych z wykorzystania seksualnego. Szczególne zagrożenie wyzyskiem seksualnym ma miejsce podczas kryzysów humanitarnych. Zagrożenie wyzyskiem seksualnym dotyczy zarówno samych dzieci, jak i opiekunów tych dzieci, mogących paść ofiarą wyzysku.
- 4) Zaniechywanie dziecka.** Jest to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie fizycznych i psychicznych potrzeb dziecka. Może przyjmować formę nierespektowania praw dziecka, co w rezultacie prowadzi do zaburzeń w jego zdrowiu i/lub rozwoju. Do zaniechywania dziecka dochodzi w relacjach dziecka z osobą zobowiązaną do opieki, wychowania, troski i ochrony.
- 5) Przemoc rówieśnicza** (nękanie rówieśnicze, *bullying*). Przemoc rówieśnicza ma miejsce gdy dziecko doświadcza różnych form nękania ze strony rówieśników. Dotyczy działań bezpośrednich lub z użyciem technologii komunikacyjnych (np. za pośrednictwem internetu i telefonów komórkowych). Przemoc rówieśniczą obserwujemy, gdy szkodliwe działanie ma na celu wyrządzenie komuś przykrości lub krzywdy (intencjonalność), ma charakter systematyczny (powtarzalność), a ofiara jest słabsza od sprawcy bądź grupy sprawców. Obejmuje:
- przemoc werbalną (np. przezywanie, dogadywanie, ośmieszanie),
 - przemoc relacyjną (np. wykluczenie z grupy, ignorowanie, nastawianie innych przeciwko osobie, szantaż),
 - przemoc fizyczną (np. pobicie, kopanie, popychanie, szarpanie),
 - przemoc materialną (np. kradzież, niszczenie przedmiotów),
 - cyberprzemoc/przemoc elektroniczną (np. złośliwe wiadomości w komunikatorach, wpis w serwisie społecznościowym, umieszczanie w Internecie zdjęć lub filmów ośmieszających ofiarę),
 - wykorzystanie seksualne - dotykanie intymnych części ciała lub zmuszanie do stosunku płciowego lub innych czynności seksualnych przez rówieśnika,
 - przemoc uwarunkowaną normami i stereotypami związanymi z płcią (np. przemoc w relacjach romantycznych między rówieśnikami), pochodzeniem, narodowością, orientacją seksualną, wyznawaną religią czy innymi cechami (*źródło: <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/standardy-ochrony-maloletnich>*).

Rozdział II.

Zakres Standardów Ochrony Małoletnich w Urzędzie

§ 3. 1. Standardy ochrony małoletnich to zasady dotyczące ochrony dzieci przed wszelkimi formami krzywdzenia, zaniedbania, wykorzystania czy przemocy.

2. Standardy ochrony małoletnich określają:

- 1) zasady bezpiecznej relacji w Urzędzie między małoletnim a personelem w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich;
- 2) procedurę podejmowania interwencji i składania zawiadomień w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego;
- 3) zasady aktualizacji standardów oraz sposób ich udostępnienia;
- 4) zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za stosowanie standardów w Urzędzie;
- 5) wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi;
- 6) korzystanie z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu.

3. Stosowanie opracowanych standardów w Urzędzie dotyczy szczególnie zakresu organizacji praktyk, współpracy z Młodzieżową Radą Miasta, przyjmowania wycieczek oraz organizacji wydarzeń dla mieszkańców miasta z udziałem dzieci.

Rozdział III.

Zasady bezpiecznych relacji w Urzędzie z małoletnimi

§ 4. 1. Pracownicy Urzędu traktują małoletnich z szacunkiem oraz uwzględniają ich godność i indywidualne potrzeby.

2. Komunikaty bądź działania pracowników wobec małoletnich powinny być adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe.

3. W komunikacji z dziećmi pracownicy zachowują cierpliwość i szacunek.

4. Pracownicy powinni poinformować dzieci, że jeśli czują się niekomfortowo wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć personelowi.

5. Pracownicy szanują prawo dziecka do prywatności.

6. Pracownikom nie wolno:

- 1) utrzymywać wizerunku dziecka dla potrzeb prywatnych (np. filmować, nagrywać głos, fotografować);
- 2) proponować małoletnim alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności dzieci;
- 3) wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec małoletniego lub jego opiekunów;
- 4) stosować działań przemocowych wobec małoletnich.

7. Fizyczny kontakt z małoletnim może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu, jeśli:

- 1) jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie np. ze względu na strach, smutek, tęsknotę za opiekunem itp.;
- 2) jest ochroną przed upadkiem, atakiem lub inną szczególną sytuacją np. w sytuacji napadu złości i fizycznej agresji oraz zachowania zagrażające dziecku lub innym dzieciom.

8. Kontakt pracowników z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych, opiekuńczych lub wychowawczych.

9. Małoletni mają obowiązek:

- 1) przestrzegać zasad kultury zachowania oraz bezpieczeństwa;
- 2) słuchać i reagować na polecenia personelu;
- 3) szanować mienie, zachowywać porządek i czystość;
- 4) szanować prawa innych;
- 5) akceptować wzajemną indywidualność;
- 6) przestrzegać zakazu opuszczania miejsca bez zgody pracowników;
- 7) informować o oczekiwaniach, potrzebach, problemach i niebezpieczeństwach.

10. Dopuszcza się do celów organizacyjnych tworzenie grup społecznych w systemach komunikacyjnych pod warunkiem, że jest on kontrolowany przez opiekuna i odbywa się za zgodą rodziców (prawnych opiekunów) oraz członków grupy (np. Młodzieżowa Rada Miasta).

Rozdział IV.

Procedura podejmowania interwencji i składania zawiadomień

§ 5. 1. Pracownicy w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na zachowanie dzieci i w przypadku zaobserwowania niepokojących symptomów krzywdzenia lub powzięciu informacji o krzywdzeniu małoletniego, pracownik ma obowiązek:

- 1) wezwać pogotowie ratunkowe, jeżeli wystąpiło poważne uszkodzenie ciała wymagające interwencji medycznej;
- 2) poinformować Prezydenta Miasta lub wyznaczoną przez niego osobę o zdarzeniu lub swoich podejrzeniach co do krzywdzenia małoletniego;
- 3) sporządzić notatkę służbową opisującą zdarzenie, w szczególności przyczynę wystąpienia podejrzenia o krzywdzeniu małoletniego oraz plan pomocy dziecku.

2. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:

- 1) podjęcia przez Urząd działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji;
- 2) wsparcia jakie Urząd zaoferuje dziecku.

3. W przypadkach interwencji Prezydent powołuje zespół interwencyjny, w skład którego wchodzi pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka (dalej zwany jako „Zespół”).

4. Zespołem kieruje wyznaczony przez Prezydenta koordynator, który jest przewodniczącym tego zespołu.

5. Zespół sporządza plan pomocy dziecku.

6. Z przebiegu interwencji wypełnia się kartę interwencji, której wzór stanowi załącznik nr 3 do Standardów.

7. Prezydent Miasta lub wyznaczona przez niego osoba o zaistniałej sytuacji informuje opiekunów o obowiązku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (np. prokuratury, policji, sądu rodzinnego, ośrodka pomocy społecznej, przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego – procedura „Niebieskiej Karty”) w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji.

8. Po poinformowaniu opiekunów o ww. czynnościach, Prezydent lub wyznaczona przez niego osoba składa zawiadomienie na piśmie do właściwej instytucji.

9. W przypadku, gdy zachodzi podejrzenie popełnienia wobec małoletniego przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego Prezydent lub wyznaczona przez niego osoba składa zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa.

10. W przypadku każdej interwencji związanej z krzywdzeniem dziecka, pracownicy Urzędu mają obowiązek zachować tajemnicę, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

Rozdział V.

Zasady aktualizacji standardów oraz sposób ich udostępniania

§ 6. 1. Wdrażanie działań dotyczących „Standardów ochrony małoletnich” podlega okresowej analizie i w miarę potrzeb modyfikacji.

2. Osoba wyznaczona, co najmniej raz na dwa lata, dokonuje oceny standardów w celu zapewnienia ich dostosowania do aktualnych potrzeb, zgodności z przepisami oraz proponuje konieczne zmiany.

3. Z przeprowadzonej oceny sporządzany jest pisemny protokół.

§ 7.1 Małoletni oraz ich opiekunowie zostają poinformowani o obowiązujących w Urzędzie Standardach Ochrony Małoletnich.

2. Rodzice małoletnich członków Młodzieżowej Rady Miasta oraz małoletnich odbywających praktyki w Urzędzie potwierdzają pisemnie zapoznanie się ze „Standardami” (załącznik nr 2).

§ 8. Procedury i dokumenty związane z wprowadzeniem Standardów udostępnione są na stronie internetowej Urzędu oraz wywieszane na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta.

Rozdział VI.

Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu i przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach lub udzielenie wsparcia

§ 9. 1. Za przygotowanie pracowników do stosowania standardów oraz zasad i procedur opisanych w „Standardach” odpowiada Prezydent Miasta lub osoba przez niego wyznaczona.

2. Zadania osoby, o której mowa w ust. 1:

- 1) przekazuje do zapoznania się pracownikom „Standardy ochrony małoletnich”;
- 2) ewidencjonuje oświadczenia o zapoznaniu się i przyjęciu do stosowania zapisów „Standardów ochrony małoletnich” przez pracowników bezpośrednio organizujących praktyki, współpracujących z Młodzieżową Radą Miasta, przyjmujących wycieczki oraz organizujących wydarzenia z udziałem dzieci oraz opiekunów małoletnich, zgodnie z załącznikami nr 1 i nr 2;
- 3) przyjmuje zgłoszenia o podejrzeniu krzywdzenia dziecka i podejmuje stosowne czynności;
- 4) prowadzi niezbędną dokumentację, w tym:
 - kartę interwencji - załącznik nr 3,
 - rejestr ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego oraz interwencji – załącznik nr 4,
 - spis ważnych telefonów i adresów, pod którymi małoletni i dorośli mogą otrzymać informacje i wsparcie – załącznik nr 5.

3. Dokumentacja dotycząca incydentów przechowywana jest w Urzędzie w Wydziale Organizacyjno-Administracyjnym.

Rozdział VII.

Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi

§ 10. 1. Małoletni mają obowiązek odnosić się z szacunkiem do innych małoletnich, dbać o bezpieczeństwo własne i innych, szanować cudzą własność oraz informować pracowników Urzędu o wszelkich formach agresji i przemocy fizycznej, słownej lub psychicznej.

2. Małoletni powinni, w miarę możliwości, zapobiegać aktom agresji i wandalizmu oraz wspierać osoby dotknięte przemocą.

3. Małoletnim nie wolno posiadać żadnej broni, noży i innych ostrych narzędzi, oraz substancji zabronionych (np. papierosów i e-papierosów, alkoholu, substancji psychoaktywnych, napojów energetycznych).

4. Małoletnim nie wolno utrzymywać wizerunku ani nagrywać innych osób.

5. W relacjach między małoletnimi niedozwolone jest stosowanie agresji fizycznej, słownej i psychicznej.

Rozdział VIII.

Korzystanie z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet

§ 10. 1. Urząd Miasta Bydgoszczy nie udostępnia małoletnim urządzeń z dostępem do sieci Internet.

2. Dostęp do treści zabronionych prawem, w ramach sieci publicznej wifi na terenie Urzędu, jest zablokowany poprzez zabezpieczenie odpowiednim oprogramowaniem.

3. Urząd nie bierze odpowiedzialności za zabezpieczenie prywatnych urządzeń elektronicznych małoletnich, z którymi przychodzą do Urzędu.